

Rênişank bo Mişextinê Kurdan

1 *Ragerîn* >

Ragerên ku ji Koma Ewropê tên xwedîyê çi destûrê ne? > *Rewşa ragerên ne ji Koma Ewropê çi destûrê ne?*

> Destûra Mayînê (Aufenthaltsbewilligung) çi ye? **75**

Mafnema Mayînê (Aufenthaltsbefugnis) çi ye? > *Destûra Daniştinê (Aufenthaltslaubnis) çi ye?* **76**

Mafê daniştinê (Aufenthaltsberechtigung) çi ye? > *Destûrbûn (Aufenthalts gestattet) çi ye?* >

Hîştin (Duldung) çi ye? > *Destûra daniştinê, mayînê û hîştinê ji ku tê sitandin?* **77**

Hatina Almanya wek turist çawa ye? > *Vîze û şertên wê çi ne?* > *Derxistin çi ye?* **78**

> *Welatbûn*

Welatbûna Almanî çawa ye? > *Hemwelatbûna zarokên biyanîyan* **78**

Hemwelatiya Almanî saya welatîkirinê **79**

> *Revok*

Mafê penaberîyê çi ye? > *Serlêdana penaxwaziyê çawa û li ku tê dayîn?* **79**

Mafdarîya penahîyê çi ye? > *Penagerî kîngê ye?* **80**

Nasandina dûketiyê siyasî wekî xala 16 ya bingehrêbaziyê **81**

Nasandina dûketiyên siyasî wekî xala 51 Zagona (qanûn) biyanî > *Wekî xala 53`an Zagona (qanûn)*

biyanî dijî derxistinê > *Serîdana zarokên ji şanzde salî piçûktir* > *Gera bi bawerşanê li welatên din* >

Bandora ji bo pêkanîna penaberîyê çi dibêje? **82**

Derxistina ji paş nepejirandina daxwaznivîsa penaberîyê > *Dubarebûna daxwaznama ji bo penaberîyê*

ya bi bingeherî çi ye? > *Mayîna li penaberxanê* **83**

Destûrnama xebatê bo penaberan > *Perwerde û dibistan ji bo penaxwazên civan* **84**

2 *Berwarî, beşdariya rêzanî û xwehewar* >

Komel û sazûmanên xwehewarê **85**

Niyariya şîretdariya biyanîyan çi ye? **87**

> *Perwerda*

Perwerda dibistanî **89**

Rista perwerdê li Almanya çawa ye? > *Dibistana taybet (Sonderschule) çi ye?* >

Zaristan û mendalistan çi ne? **90**

Ziman û perwerde **91**

Zimanê zikmakî ji bo zarokên Kurdan **92**

Rêwekirina navên Kurdî > *Mirov bi çi şeweyê dişê li Almanyayê bixwîne?* **93**

Kî bo sitandina BAFöGê mafdar e? **94**

Amadekarya xwendina bilind (Studienkolleg) çi ye? > *Mirov bi çi şêweyî dikare Bawernameyên, yên dibistana, yên dibistana navîn (debîrstanê) û yên zanko li Almanya Federal bide pejirandin?* **95**
 Pertûkxaneyên li bajarî Köln û Bonnê

> **Derbarey Komelayetîyê û nişîmenîyê**

Mirov dikare bi çi awayî li xaniyan bigere? **96**

Diravî azincîyê çi ye, kî mafdarî wergirtina diravî niştinê ye? > **97**

Ez dikarim li çi deverê bo diravî azincîyê serî li bidim? > Ezê bi çê şêweyî mafdarnameya niştinê werîbigrim? > *Komela kirêgirteyan çi ye?* **98**

Berariya komelayetîyê (Sozialhilfe) çi ye û kî mafdarîyê pêdanêvê ye? > *Ma rêdan heye ku mirov teniştî tuwana komelayetîyê biserve destkeftên diravî bikesibîne?* > Ma mirov berbare bo piştîwanîya komelayetîyê kar biket? **99**

Pênasîya (nasname) Bonnê an jî guzernama Kölnê çi ye? > *Nirxên pexşînkê çi ne?* > Mirov bi çi şêweyî (dustûrê) dikare xwe ji dayîna nirxên pexşînkê azadbike? **100**

Xarveîna bacên Têlefonê > *Lêxurname* **101**

> **Malbat**

Mafê azincîya xweser, ya hevseran > *Hijpara hatina endamên xêzanê (malbatê) bi çi awa ye?* > Hijpara çûna ba (cem) hevserî (a) xweyî almanî **102**

Hijparaçûna xêzanê cem hevserî (a) biyanî **104**

Katî hevseranîna mîrkarî (Fermî) mirov pêwîstdarî çi ye? > *Diravî dayîkatîyê çi ye?* **105**

Diravî perwerdekirinê/katî dê û bavan > *Katî dê û bavan (oçana perwerdekirinê)* >

Diravî (perey) zarokan **106**

Danewêriya jînarî ya bo akincîyên biyanî **107**

Deqawî (Deqdan) - Avlêkutana zarokan > AIDS çi ye? **108**

Penddana derbarey Aidsê bi çi awayî ye, mirov dikare li ku deverê cêribokê bide çêkirin? **109**

3 *Ewleya (zamina) civakî*

Mafdarîya xebatê, rêdana kar û karmendîya xweser çi ne? > Perê bêkariyê û hewara xebat civakê **111**

Şolê 325 EUR'an çi ye? > Mezringeha jîngarîyê û piştîwanîya hinderanîyên xweser li NRW. **112**

Xûkî (Bac) çi ye û çend coreyê bacê hene? > Bac û sazumenda darayî **114**

> *Şêweyî karkinarîya li Almanya*

Şêwey karnişînîya ya kalî, ya destûryayî çîye? > *Kengê jin mafdarî wergirtina karnişîya pîrîtîyê dibin?* >

Mal nişîya kalbûnê, ya ji ber bêxebatê > *Karnişîya kalîyê li ber helistdarîya giran* **115**

Karnişîya jinebî û mêrebîyan bi çi awayî disûre? > *Karnişîya perwerdekirinê* > Xespaliya ku mirov

liber sedemên tendurustîyê nikaribe tewaw bixebite > *Çakkirina nû ya malnişîyê ji çi birîtî ye?* >

Liberxistinên katî azade (betal) bo kal û pîran (temenboîyan) **116**

Amojkariya dadgêrîyê **117**

Arikariya rawêjdanê û ya destçûyên dadgêranîyê > *Green Card çi ye?* **118**

Ragerîn >

Ji bona ragerên ku ne ji Koma Ewropê ne, hildana destûra mayînê pir dijwar e. Lê belê bona kesên ji Koma Ewropê, mayîn gelek asan e, ger ew şertê girîngtirîn - cîhê xebatê - bibînin. Xêncî wî destûreke taybet ji bo mayîne - ya ku ji hemû biyanîyên ku dixwazin li Almanya bimînin û bixebitin tê xwestinê - ne pêwîst e.

Bi cîhbûna ragerên ku ji koma êwropê ne, ji alîyê Rêbazîmayîna EWG - Bandora li ser hatin û mayîna kesên ku ji Yekitiya Aborî ya Koma Ewropê ne - tê bicîhanîn.

Mayîna ragerên ku ne ji Koma Ewropê ne, ji alîyê Bandorbîyanîyê tê rêzekirin. Ragerên ne ji Koma Ewropê; Ew wekî payemayîna xwe - ger Bewilligung, Befugnis, Erlaubnis, Berechtigung, Duldung be - Xwediyê mafên cûr be cûr in. Mafên wanê civakî jî - perê zarokan - girêdayî payemayîna wan e.

Destûrmayîn bi mafên pir hindik ve girêdayî ye. Ji bona meremekî dîyar e, û bêtirî du salan nayê dayîn. Ji bo vê yekê Destûrbûn pila piçûktirîn e, lewra ew ji mayîneke dirêj şunda jî xwediyê xwe li vir nahêle. Piştî dawîya xwendinê an jî wê merama dîyar divê ew kesê ku xwediyê destûrbûnê ye ji Elmaya derkev e ger di karê xwe de pehte be jî.

Ragerên ku ji Koma Ewropê tî xwediyê çî destûrê ne?

Rewşa ragerên ne ji Koma Ewropê çî destûrê ne?

Destûra Mayînê (Aufenthaltsbewilligung) çî ye?

***Mafnama Mayînê
(Aufenthaltsbe-
fugnis) çi ye?***

Ev mafname ji ber hêncetên mirovahîyê bo du salan tê dayînê û ji bona derketiyên sîyasî ye jî. Ev ji bona refkirîyên di şerê navbera Sirb, Arnavut, û Bosnîyê ku dema hundurşerê Yûgoslawî de xwe avêtine Almanya jî, çara mirovahîyek bû. Lê belê, ne hemû şerên hundurîn ji bona dayîna mafnamê weke binyateke dadvanî tene jimartin. Mînak, şerê Gel yê mînanî li Kurdîstanê, Efxanistan û Somalî jî nakevîne vê cêrgê. Ji xwedîbûna heşt sal şûnda mirov dikare vê mafnamê ya bêdem welgerîne. Lê belê, ev yek dînerî ye û dirêjkirina wê jî ne ji xwe ye, ji ber ku divê binyata wê ya mirovahî hê bimîne û li holê be.

***Destûra Daniştinê
(Aufenthaltslaub-
nis) çi ye?***

Ev destûr dikare bîdem an jî bêdem were dayînê û ji bo gihêştina kesên ji malê jî tê bikaranîn. Bi destûra daniştinê, paşê mayîneke dadvanî ya bêdem jî tê sitandin û gelek astengîyan şûnda dikare li ser Pileke çêtir û ya mayîna rastî were wergerandin.

a. Destûra daniştina bîdem

Ev destûr cara yekemîn ji bo demekî dîyar - cara pêşiyê salek - tê dayîn, ger ku hoyên dîyar werin bicîhanîn - cihê fireh ji mayîne re û karekî têra domandina jîyanê - ji her car ji bo du salan tê dirêjkirin.

b. Destûra daniştina bêdem

Destûra daniştina bêdem ji bo bicîhbûneke pehte pila yekemîn e û ev pêwîstîyên li jêrê rêzkiirî bi xwe re tîne.

- xwedîbûna daniştineke pênc salî
- ferbûna zimanê Almanî, bi awayê ku fermîxana biyanîyan pê razî be
- maleke fireh ji bo mayîna kesên ji malê – li pirî herêman ji zarên ji şeş salî jortir û mezinan 12mç tê xwestin -
- nameke malî ya fermî – li ser dewlemendiyê ûhd - ji bo nepêwîstîya alîkarîya peretî ya sazûmanên bajarî û yê din bo domandina jîyanê
- fermînamek ji bo destûra xebatê
- nîşanxistina çûyîna dibistanê ji bo zarok û ciwanan
- ragerên ciwan, yê ku xwediyê daniştineke bêdem in, û bi hewara komayî an jî bi ciwanalîkariyê jîyana xwe didomînin, dema hildana ceza wekî şeş mehan an jî ceza perên ji 180 rojan zêdetir di navbera sê salan de, dikarin ji vî mafên xwe bêpar bimînin.

Ev maf imkana mayîneke bêdem û bê sînor li Almanya dide xwediyê xwe û weke daniştineke ji yê din parastir tê hesabandin. Lê belê, ger kesekî xwediyê wê ji bona dermanên sersemokê mîna haşhaş û esrarê were girtin ew ji avêtina dervayê Almanya naparêze.

Mafê daniştinê (Aufenthaltsberechtigung) çi ye?

Penaxwaz di dema penaberîyê de weke destûrbûyî tîen hesabandin. Ew cihê ku penaxwaz girêdayîyê biyanxanê ne, tenê li wir derbasiya wê heye û ji bona karên giring, dûrbûna ji herêma xwe icaze dike; mîna karên dadgehî, fermîxaneyî ûhd.

Destûrbûn (Aufenthalsgestattung) çi ye?

Hiştin, mafekî daniştinê nîne, tenê nîşan dixê ku hin tiştên dijî derxistinê hene, ku hiştina wî kesê li Almanya mumkun dike û pêka mayîna wan li vir tîne.

Hiştin (Duldung) çi ye?

Ew kesên ku hiştinê distînin; ne wek penaber tîen pejirandin ne jî, bi gotineke din penaberîya piçûk hildane. Ew tenê di binê sîya binyatên mirovahî de li Almanya disekin an jî hin meremên din dijî derxistina wan hene mînanî ku ew welatên ku jê revî ne zivirandina wan li wir ji bo tendurustî an jî azadbûna wan xeterê çêdike an jî di warê mirovahîyê de ne rast e.

Hiştin tenê ji bo mayîna li herêmekê ye û ger were xwestin dikare bi xalên nû jî – mîna qedexa kirina dûrketinê ji herêm û qedexa xebatê - were xemilandin. Dirêjtir dayîna wê ji bo salekî ye û paşê her şêş mehî carekê dirêj dibe, lê di navbera wan şêş mehan jî derxistina ji êlmanya li holê ye.

Her kesê ku li Almanya dijî dive xwediyê payemayinekê be. Ev payemayîn ji aliyê fermîxana bînanîyê bajarî an jî herêmi tîen dayîn. Ger ew ne daniştina bêdem û ne jî mafê daniştinê be, divê piştî demçûyîna xwe ji aliyê fermîxana biyanîyan were dirêjkirin.

Destûra daniştinê, mayîna û hiştinê ji ku tê sitandin?

***Ordnungs- und Straßenverkehrsamt der Bundesstadt Bonn
'Ausländeramt'***

Königswinterer Str. 54 53227 Bonn

Tel.: 02 28/77 63 00 Fax: 02 28/47 81 01

Email: dieter.bindseil@bonn.de www.bonn.de

Amt für öffentliche Ordnung

Abteilung für Ausländerangelegenheiten

Herkules Str. 42 50823 Köln

Tel.: 02 21/221-264 34 Fax: 02 21/221-265 06

Email: ordnungsamt@stadt-koeln.de www.stadt-koeln.de

**Hatina Almanya
wek turîst çawa
ye?**

Ji bona gelek kesan yê ku ne ji Koma Ewropê ne ger ji bo serîdana malbata xwe jî bixwazin hatina wana vira û hildana vîzê pir dijwar e. Dayîna vîze ji aliyê balyozxanên Almanya li welatên dervayî bi xalên pir dijwar ve hatî ne girêdayî. Mînanî; warê nexweşîyekê de û yê weke wê de. Ji ber vê yekê fermîxana biyanîyan xwediyê daxwaznamê pişkinî dîke û tevdira wi dide ber çavan.

**Vîze û şertên wê çi
ne?**

Vîze; tenê şertên wê werin çî, û hatin û mayîneke li Almanya bê afkariya dewletê bibe tê dayîn. Yanî ew şert tenê bi mehanekî baş û nişandana wê ya li ber fermîxanên binanîyan tê bicîhanin. Nişanxistina wê mehanê ger ne mumkun be dayina vîzê jî nabe. Ewqas pêwîst çîhekî fireh ji bo mayîne ye jî.

Derxistin çi ye?

Ger binanîyek dijî-bandorê li Almanya bimîne an jî ne xwediyê mafekî daniştinê, mayîne an jî hîştinê be, dikare ji vir were derxistin. Kî ne bi warên fermî neyê vira û li vir bê xalên fermî bimîne, ku hate girtin, ewê were derxistin.

> **Welatîbûn**

**Welatîbûna Almanî
çawa ye?**

Ji bervedana hemwelatîbûnê ya 01.01.2000 ê şûnda, welatîbûna Almanî xwe kir şiklekî awarte. Tenê bi saya bicîhanîna gelek xalan şûnda mirov dikare hemwelatîya Almanî bistîne.

**Hemwelatîbûna
zarokên biyanîyan**

Zarokên biyanîyan girêdayî bandora hemwelatîyê ya 01.01.2000 ve bi bûyîna xwe dibin hemwelatê Almanî ger;

- kesek ji dê û bavên wî heşt salên xwe ya bandorî li Almanya tijî kin
- ku ew xwediyê mafê daniştinê bin an jî, daniştineke bêdem bin.

Xwedîbûna hemwelatiya Almanî ji nivîsandina fermanvanê berpirse welatvanan şûnda dibe fermî û paşê pasek an jî bawerşaneyek tê sitandin.

Di piranî de zarok hemwelatîya dê û bavên xwe distînin. Ku paşê jî hemwelatîya Almanî bistînin dibin xwediyê duduyan ku ta hijde salîya xwe biryara yekê ji wana bide û hemwelatîyekê hilbijêre ji ber ku tenê di binê sîya rewşên gelek giring du hemwelatiya ji yekê zêdetir tê pejirandin. Ger ku hemwelatîya Almanî were pejirandin, divê ta tîjîbûna 23 salan bi awayekê nivîskî derxistina ji hemwelatîya biyanî were nişanxistin.

Ragerên ku li Almanyaya dimînin dikarin saya hinek xalên dîyar hemwelatîya Almanî daxwaz bikin. Ji zewaca bi jin/mêr ê Alman re sê sal şûnda dikare ew jin/mêr hemwelatîya Almanî daxwaz bike ku ew zewac li Almanyaya derbas bibe.

Penaber, derketî, revî û bêwar ji şeş salan şûnda dikarin hemwelatîyê bixwazin û biyanîyên din ji heşt salan şûnda xwediyê vê mafê ne.

Ji bo hemwelatîyê cêrgên li binî rêzkiî girîng in:

- pejirandina bingehrêbazîya azad û demokratîka Almanyaya;
- xwedîbûna daniştinê an jî mafê daniştinê;
- peyv û fehmkirina zimanê Almanî (bi pişkinîna nivîskî);
- danasîna têrî ji bo jîyana xwe û malbata xwe ya di warê aborî û xan û man de;
- bê tolekarîbûn;
- derketîbûna hemwelatîya xwe ya rojane.

***Hemwelatiya
Almanî saya
welatîkirinê***

> Revok

Xala 16a ya bingehrêbazîya Almanyaya ji revokên sîyasî re parizî misogerdike û bi vê yekê jî mafê penaberiyê jî dipejirîne. Parêzbûna revokên sîyasî ji aliyê rêbaziyên hundurwelatan jî dipejire û wekî lihevhatina Genf 'ê, ya ku Almanyaya jî têda ye, tê rêzekirin.

Penadaxwazname serlêdaneke ji bo danasîna penaberiyê wekî xala 16a ya bingehrêbazîya Almanî ye û parêzîya revokên sîyasî misoger dike û dayîna wê li ber Herêmxanên Ji bo danasîna revokên sîyasî (Bundesamt zur Anerkennung politischer Flüchtlinge) çê dibe. Serlêdana penagerîyê pêwîst e ku ji hatina Almanyaya şûnda zû bi zû nivîskî an jî devkî were

***Mafê penaberiyê
çî ye?***

***Serlêdana penax-
waziyê çawa û li
ku tê dayîn?***

dayîn. Ji serlêdane şunda kitikek ji bo xasîyen şexsî (şekl û şemal, şûna tilîyan ûhd) tê çêkirin. Ji gotina rêya revê şûnda divê binyata revê were gotinê û pêwîst e, ku di vir de gişk binyat û sebebên revê werin ziman, ji ber ku ev yek xwediyê dewseke gelek giran ji bo herêmxanê ye. Divê ne tenê binyatên revê, lê belê yên ji bo tendurustiya şexsî, êşkirin, lêdan, ceza dardakirinê û xeterên ji jînê jî şûneke pir giran digirin. Yanî tev delîlên derheqa revê divê werin nişanxistin û bêne ziman. Ji bona daxwaznamê ev herêmxane karbidest e.

***Bundesamt für die Anerkennung
ausländischer Flüchtlinge***

Perlengraben 10 50667 Köln

Tel.: 02 21/924 26-0 Fax: 02 21/924 26-199

Email: info@bafg.de www.bafg.de

***Mafdarîya
penahîyê çi ye?***

Mafdarên penahîyê ew kesin ku; daxwaznama wan wekî xala 16a ya ya bingehrêbazîya Almanya bi erêni bersivî bûye. Ew li Almanya xwediyê daniştineke bêdem û nasnama gerê ne ku dikarin bê vîze li tevî welatên li hevhatina Genf ê pejirandinê bigerin û bimînin.

Ji xêncî mafdarên penahê (penaber) jî revokên naskirî hene ku wekî xala 51an hatine naskirin û mîna penaberan ne xwediyê mafên firehtir yên gorî xala 16an hatine pejirandin.

Bo wan tê hesabandin ku yan ew ne rasterast hati ne Almanya lê belê li ser welateke sêyemîn gerîya ne û paşê hati ne vira yan jî kaxizên ku hatina wana bi firokê nişan dike nikarin derxin holê. Ev yek bi piranî ji bo revokên Kurdî tê dîtin, ji ber ku ew li ser welatekî sêyemîn têne vira û daxwaza penahê li vir didin. Ji ber vê yekê pêwîstiya nişanxistina rêya xwe ya revê divê bidin zanînê. Revokên waha ji bo du salan daniştinê û nasnamê distînin. Paşê ger ku peymaneke ji bo xebatê ya pehte bistînin dikarin vê daniştinê ji du salan şûnda li daniştineke bêdem wergerînin.

***Penagerî
kîngê ye?***

Wek penager an jî penaxwaz ew kesên biyanî tînin hesabandin; yên ku li ser xetê an jî li ber herêmxanê daxwaznama penahgeriyê didin û ta dawîya biryarekî dadgehî an jî ji aliyê herêmxana ji bo danasîna revokên sîyasî, tê dayîn. Yanî bi kurtî ew rager in ku, li Almanya penahê digerin. Di dema pişkinîna daxwaznama wan de dikarin li vir bimînin, lê belê tenê li cîhên ku ji wan hatî ye nişankirin. Cîhên xwe li Nordrhein-Westfalen ê tenê bi destûreke taybet dikarin biterikînin. Ji bona pirsyarên di derbarê penahîyê de ev sazumanên jêrê hene:

amnesty international – ai-Asylgruppe – Bezirksbüro

Bonn-Heer Str. 178 53111 Bonn

Tel.: 0228/98 37 30 Fax: 0228/63 00 36

Email: info@amnesty.de www.amnesty.de

Interkulturelles Flüchtlingszentrum Köln (IFK)

Irakischer Flüchtlingsrat c/o: IFK

Turm Str. 3-7 50733 Köln

Tel.: 0221/73 70 32 Fax: 0221/732 75 85

Iranische Flüchtlingskinderhilfe e.V.

Bersîvdar: Christoph Meertens

Herwarth Str. 12 50672 Köln

Tel.: 0221/510 24 63 Fax: 0221/510 28 71

Psychosoziales Zentrum für Flüchtlinge

Norbert Str. 27 50670 Köln

Tel.: 0221/13 73 78

Wekî xala 16a ya bingehrêbaziyê her kesê ku li welatê xwe dûketiyê sîyasî be û piştî vegera xwe li wir pêrgî êşkencê yan jî jîyana wî di binê sîya xeterê da be mafdarê penaberîya li Almanya'yê ye. Ev cêrgên li jêrê xalên ji dûketiya sîyasî ne.

- Baweriya sîyasî
- Nijad
- OI
- Endamîya sazûman an jî civateke awarte.

Dûketî ew kes in ku; jîyana wan, azadî an jî tendurustiya wan ji ber xalên li jorê hati ne rêzkirin xeterdar be.

**Nasandina
dûketiyê sîyasî
wekî xala 16 ya
bingehrêbaziyê**

Nasandîna dûketiyên siyasî wekî xala 51 Zagona (qanûn) biyanî

Ev nasandin wekî beranberê nasandîna xala 16an nîne, lê belê dîsa jî revok mafdarê mayîna li Almanya ne. Revok girêdayî peymanê Genf'ê mafdarê mayîna li Almanya û bawerşana gerê ne ku pê çûyîna wan bi hemû welatan lê belê xêncî welatê xwe pêk tê. Ew her du jî, ji fermîxana biyanîyan tîndarî sitandin.

Wekî xala 53`an Zagona (qanûn) biyanî dijî derxistinê

Bi vê biryarê tê bawerkirin ku binyatên dûketinê ne li cihên xwe ne û çûyîna revokê tîndarî xwestinê, lê belê rewok nikare li welatê ku jê revîye were zivirandin ji ber ku bo tendurustiya wî xeter hene. Lema revok hîştineke weke sê mehan distîne.

Serîdana zarokên ji şanzde salî piçûktir

Ciwan û zarokên ji şanzde salî piçûktir jî divê serîdana penagerîyê bikin. Lê belê di vî warî de pêwîstiya temîvanîkê heye ew jî pîrî caran dê û bav an jî kesek ji malbatê ye. Temîvanîyê, ji bo zarokên bê kes sazûmana ji bo zarok û ciwanên bêkes hildide ser xwe û wana di warên xwe an jî yê taybet de bicîh dike. Tenê zarokên ji şeş salî piçûktir dema gotina binyatên revê de nayêne guhdarkirin.

Gera bi bawerşanê li welatên din

Penaberên naskirî û revkirîyên ku ji fermîxanê nasname an jî bawerşana gerê hilda bin, xêncî ew welatê ku jê revî ne û li wir ji bo azadî û tendurustiya wan xeter hene, dikarin her cihê de biçin.

Bandora ji bo pêkanîna penaberîyê çî dibêje?

Lewra piranîya penaberan nikare bixêbite, ji ber, bo wan tenê alîkarîya civakî dimîne. Li gelek bajaran ev alîkarî bi awayê dayîna mehana xanî, xwarin/vexwarin, mesrefa şewatê ûhd. tîndarî holê. Hinek bajar jî, çekên nivîsî didinê destê penaberan ku ew zexîra xwe bi xwe temin bikin.

Lê belê; bi piranî serê mezinan mehê 40,00 û ji bo her zarî 20,00 mehane tê dayîn, bona ku ew tevîra xwe bi serê xwe bikin. Le xêncî wî jî her mehê boxçek jî pêkanînen din tê belavkirin û ew jî ji bo pêwîstiyên cûr be cûr in ku nava wan de dermanên paqijiyê û kinc jî hene.

Herweha li gelek bajarên Nordrhein-Westfalen'ê ji bo penaberan mehanek derdikev e ku ew pê bazara xwe çêkin. Serdanîya pêkanînen civakî divê ji sedî heştê (80 %) derbas nebe. Ev derên li jêrê rêzkirî ji bo alîkariya civakî ne.

Sozialamt der Stadt Köln

Johannis Str. 66-80 50668 Köln
 Tel.: 02 21/221-259 30 Fax: 02 21/221-274 47
 Email: sozialamt@stadt-koeln.de

Amt für Soziales und Wohnen

Friedrich-Breuer-Str. 65 53225 Bonn
 Tel.: 02 28/77 48-24 Fax: 02 28/77 47 49
 Email: klaus.flinner@bonn.de

Ji bo biyanîyên ku daxwaza penaberiyê dikin û wekî hewar girêdayî bandorrêbazîya pêkanîna penaberîyê distînin:

**Amt für Soziales und Wohnen der Bundesstadt Bonn
(asylbegehrende Ausländer)**

Königswinterer Str. 54 53227 Bonn
 Tel.: 02 28/77 63 66 Fax: 02 28/77 63 43
 Email: heinz.mohr@bonn.de www.bonn.de

Heke daxwazname penaberiyê bi awayekî rast û dadgehî nepejire, divê penaber di navbera 2 an jî 4 heftan de ji Almaniya derkev e û ev xwastek bi nivîskî tê şandin kû tê de çûna zûtir ji Almaniya cîh digire. Dema ku penager ne bi dilê xwe derkevin, wê bêne derxistin. Lê belê di wî warî de penaber mafdarê dubarebûna daxwazname ji bo penaberîyê ya bi bingehkirî ne.

Ev daxwazname lema dibare dibe, ji ber ku ya peşin nepejirî ye. Dema ku penager bi delil û binyatên nû bidine dîtinê, ku rewşa berê xwe guharti ye û daxwaza wî ya peneberiyê bi şûn ve ye, daxwaz li cîhê berê dîsa tê dayîn.

Fermîxana ji bo nasandina revokên biyanî ya herêma Köln-Bonn'ê li Köln'ê ye û penager ji vira tîn belavkirin. Ew warên ku ew lê belav dibin jî bi piranî li dora van bajarên e. Lê belê, dibe ku ji bo mayîne ew li hinek bajarên nêzîkê vê herêmê û li yên Almaniya rojhilat jî belavbin. Ji xêncî

**Derxistina ji
paş nepejirandina
daxwaznivîsa
penaberîyê**

**Dubarebûna
daxwazname ji bo
penaberîyê ya bi
bingehkirî çî ye?**

**Mayîna li
penaberxanê**

binyateke pir girîng belavbûna wekî xwesteka şexsî nabe ji ber ku ev belavkirin bi navendî tê kirin. Ji bo xwesteka li ser belavbûnê û ji belavbûnê bêpar mayîn û daxwaznamên wekî a li herêma Köln-Bonn'ê li Navenda belavkirina penaberan Unna-massen tê dayîn û wek tê zanîn gelek caran jî napejire.

***Destûrnama xebatê
bo penaberan***

Bi gelemperî wekî xalên dadgehî yê nû bixebitin lê ku xwesiyê destûrnama xebatê bin. Ev xebat tenê di binê sîya vî nifşê de ku ji bo vî cîhê xebatê kesekî Alman û ji koma Ewropê peyda nebe. Destûra xebatê girêdayî destûra daniştinê, hîştinê, mayinê ûhd. e. Ji bo dayina destûra xebatê ew cîhên mîna xebat-xanên Köln an jî Bonn'ê bersîdar in.

***Perwerde û
dibistan ji bo
penaxwazên
ciwan***

Zarokên penaxwazan mafdarê çûna dibistanê nê, lê belê çûyina wan ne pêwîstî ye. Yanî ku dê û bavên wan çûna wan ya dibistanê nexwazin, dikarin wekî xwesteka xwi bikin. Lê belê, di vî warî de di jwartîyeke pir giran dikev e pêşîya zarokan ji ber ku ew ji aliyê civakî ne mîna hevalbendên xwe jî in. Xêncî vê yekê çûna zanîngehan herweha xwendina bilind ji zarokên penaxwezan re nîn e.

Berwarî, beşdariya rêzanî û xwehewar >

Him li Köln'ê him jî li Bonn'ê gelek komel, sazûman damezrandinên Kurdî hene ku karê wan warê daxwaz, nûçeyên nû, pêwîstiyên cûr be cûr de hewara penageran û asantirkirina Jîyana wana penageriyê ye. Warê bajarî de xebatvanî û jîrdarî ji aliyê Referat für Multikulturelles Stadt bonn û das Interkulturelle Referat der Stadt Köln'ê tê lisaxistin. Daxwazên penaxwazên Kurd bi gelemperî ji aliyê komelên Kurdan tîn bi cîhkirin. Ev komelên ku piraniya wan ji komelên rêzanî (sîyasî) ne, xebata xwe ji bo ziman û çanda kurdî, lêkolîn û kurdayetî û wekhevî û azadiya Kurdan dimeşînin. Ji bo daxwazên kurdan hinek sazûmanên din yê bajarî jî hene ku navnîşana wan li jêrê ye.

Komel û sazûmanên xwehewarê

Ausländerbeirat der Stadt Köln

Stadtverwaltung Interkulturelles Referat

Bersîvdar: Maria Nolden, Kadri Akkaya

Johannis Str. 66-80 50668 Köln

Tel.: 02 21/221-230 22 Fax: 02 21/221-231 96

Email: maria.nolden@stadt-koeln.de

Referat für Multikulturelles

Amt für Soziales und Wohnen der Bundesstadt Bonn

Bersîvdar: Gunter Rzepka
Budapester Str. 17 53111 Bonn
Tel./Fax: 0228/77 35 11
Email: gunter.rzepka@bonn.de

Der Paritätische Wohlfahrtsverband – Kreisgruppe Köln –

Marsilstein 4-6 50676 Köln
Tel.: 0221/95 15 42-0 Fax: 0221/95 15 42-42
Email: KGKoeln@paritaet-nrw.org

Deutsches Rotes Kreuz – Kreisverband Bonn e.V.

Endenicher Str.131 53115 Bonn
Tel.: 0228/98 31 38 Fax: 0228/98 31 21
Email: info@kv-bonn.drk.de www.drk-bonn.de

Arbeiterwohlfahrt (AWO)

Kreisverband Köln e.V./Beratung für Ausländer

Rubens Str. 7-13 50667 Köln
Tel.: 0221/204 07-0 Fax: 0221/204 07-63
Email: geschaeftsstelle@awo-koeln.de www.awo.de

Arbeiterwohlfahrt (AWO)

Ortsverein Bonn-Stadt e.V.

Liegnitzer Str. 14 53119 Bonn
Tel.: 0228/76 73 29-0 Fax: 0228/76 73 29-1
Email: info@awo-bonn.de www.awo-bonn.de

Caritasverband für die Stadt Bonn e.V.

Fritz-Tillmann Str. 8 53113 Bonn
Tel.: 0228/108-204 Fax: 0228/108-200
Email: Kontakte@caritas-bonn.de www.caritas-bonn.de

Internationaler Verein für Menschenrechte der Kurden (IMK) e.V.

Bersîvdar: Abubekir Saydam
Postfach 20 07 38 53137 Bonn
Tel.: 0228/36 28 02 Fax: 0228/36 32 97
Email: IMK-Bonn@t-online.de

NAVEND – Zentrum für Kurdische Studien e.V.

Bersîvdar: Metin Incesu, Dr. Jochen Hippler, Jalil Hassan Pour
Bornheimer Str. 20-22 53111 Bonn
Tel.: 0228/652-900 Fax: 0228/652-909
Email: info@navend.de www.navend.de

Ji bo biyanîyên ku livir dijin û ne mafdarê hîlbijartinê ne, yekane berpirsyaî şîretmendarîya biyanîyan e ku bi alîkarîya wê bikarbin awirên xwe di sîyaseteta herêmî de nîşanxin. şîretdarîya biyanîyan xwediyê karbarîyeke şîretmendiye ye û van berpisyariyan li rê dike.

**Niyariya
şîretdariya
biyanîyan çi ye?**

- Daxwazên biyanîyan diji danîşkariya-bajarî û serokbajar diparêzîne;
- Hemjîna Alman û biyanîyan pêş ve dibe;
- Hevkarîya serokbajar û danîskarîya-bajarî de di warê xebatên civakî û daxwazên biyanîyan-, parastina hemjîna bi Almanan re;
- Bi komel û xebatvanîyan karên asankirina jîyana biyanîyan;
- Parastina civakî û sîyasî bo mafê hîlbijartina biyanîyan.

Ausländerbeirat der Bundesstadt Bonn

– Geschäftsstelle –
Bersîvdar: Sabine Hunderieser
Rathaus Str. 3 53225 Bonn
Tel.: 0228/77 26 95 Fax: 0228/77 26 96
Email: sabine.hunderieser@bonn.de
www.bonn.de/auslaenderbeirat

Ausländerbeirat der Stadt Köln

Stadtverwaltung Interkulturelles Referat

Johannis Str. 66-80 50668 Köln

Tel.: 02 21/221-231 95 Fax: 02 21/221-231 96

Landesarbeitsgemeinschaft der

Ausländerbeiräte NRW (LAGA NRW)

Bersêvdar: Tayfun Keltek

Helmholtz Str. 28 40215 Düsseldorf

Tel.: 02 11/994 16-0 Fax: 02 11/994 16-15

Email: info@LAGA-NRW.de www.LAGA-NRW.de

> **Perwerde**

Perwerde û hînbûn di nava civaka Almanî de xwediyê girîngiyê gelek mezin in. Ji ber ku yekane saya serê van herduyan dikarin biyanî di civakê de pêş de herin. Perwerdeyê serbîrî û hînbûnê kutakirî ji jîyaneke asantir û xebateke çêtir pêwîst in.

Perwerda dibistanî

Schulamt für die Stadt Bonn

– Beratungsstelle für ausländische und spätausgesiedelte Kinder und Jugendliche –

Bersîvdar: Uta Mathies

Bottlerplatz 1/Zimmer 10 53111 Bonn

Tel.: 0228/77 57 55 Fax: 0228/77 42 16

Schulamt der Stadt Köln

– Stadthaus Deutz –

Willy-Brandt-Platz 3 50679 Köln

Tel.: 0221/221-292 77 Fax: 0221/221-292 53

Email: schulamt@stadt-koeln.de www.stadt-koeln.de/aemter/40/401

Regionale Arbeitsstelle zur Förderung von Kindern und Jugendlichen aus Zuwandererfamilien (RAA-Köln)

Bersîvdar: Uta Klevenow

Willi-Brandt-Platz 3 50679 Köln

Tel.: 0221/221-292 92 Fax: 0221/221-291 66

Email: raa.schulverwaltungsamt@stadt-koeln.de www.raa.de

Regionale Arbeitsstellen zur Förderung von Kindern und Jugendlichen aus Zuwandererfamilien (RAA)

– Hauptstelle –

Bersîvdar: Günther Dresen

Tiegel Str. 27 45141 Essen

Tel.: 0201/83 28-301 Fax: 0201/83 28-333

Email: hauptstelle@raa.de www.raa.de

***Rista perwerde li
Almanya çawa ye?***

Di riste-rêzanîya Almanî de perwerda dibistanî di destê herêmen azad de ye ku ew yekane armanca ristî wekî xwesteka xwe sazkin. Li NRW'ê pêwîstiya çûna dibistanê deh sal e û zarok û ciwanên biyanî û rageran jî tevî vê divayê ne. Serî (Grundschule) 4 salan dikişîne û hemû zarok li vir tevî hev in. Ji 4 salan şûnda şandina zarokan ji bo dibistanên din tê.

Bi piranî, dê û bav xwedî biryar in, ku kîjan dibistan ji bo zarên wan çêtir e, lê belê mamoste jî ji bo zarokan şîretvaniyê dikin.

Wek dibistanên din Navî (Hauptschule) Berhevî (Gymnasium) û hevalbendên wan tên jimartin. Girêdayî dijwarîya xwe jî ew dibistan xwediyê şannamê giran in. Divê dîsa were gotin ku di dibistanên karmendîyê de dikarin şannamê hîmbûne jî werin serbîrîne. Awayê rista wan li jêrê rêzkirî ne.

- Perwerda dibistanîya bingehîn li NRW'ê 10 sale. Ew bi vî awayî wekî ristesazîya dibistanî ye. Bi kutakirina Navîyê dest bi perwerda karmendîyê dibe.
- Perwerda Navî (Gymnasium, Real an jî Gesamtschule) 10 salan dikişîne û ji karmen dîyeke bazarvanîyê pêwîstî ye.
- Perwerda Berhevî (Gymnasium û Gesamtschule) 13 sal e û bi diplomê kuta dibe ku pêwîstiya çûna zanîngeh û zankoyên karmendîyê ye.

***Dibistana taybet
(Sonderschule)
çi ye?***

Di pîraniya dibistanên taybet de, hînvane ku divê bi taybetî amojgarîya wan bibe, ji ber ku ew ne mîna hevalbendên xwe zû hînnabin û perwerda wan de xetên taybet pêwîstî ne, tîne perwerde kirin. Saza amojkarên taybet, amojger li wan dibistanan de girêdayî jîriya xwe hîndibin û piranîya wan jî zarokên biyanîyan in ku ne zimanê Almanî ne jî perwerda wî de jîr in û bi zorakî hîndibin.

***Zaristan û
mendalistan çi ne?***

Zarokên ta şeş Sali dikarin li vira herin mendalistanekê an jî zaristanekê. Li Almanya xêncî yê bajarî mendalistanên kelîsî û yê pêwende jî hene, ku cûyîna wan bi daxwaznameke taybet pêk tê. Çûna mendalistanan li vir ne pêwîstî ye û bi dilê dê û bavan e ku ji bo wî jî ew bi xwe perê wan didin. Lê belê ji bo kesên belengaz alîkarîya bajarî heye. Çûna mendalistanê ji bo zarokên Kurdan û yê biyanîyan wan faydên li jêrê rêzkirî bi xwe re tîne.

- Wekhevîya zûtir di warê amojgariyê
- Fêrbûna zimanê Almanî bi zarokên din

- Ji rêavêtina tengasîyên li ber komhevbûnê
- Asanbûna destpêka dibistanên Almanî

Ji giringîyên gelek navendî ev yek e, ku nezaniya zimanê Almanî û netêrfêrbûna wî di dibistanan de dijarîyeke pir mezîn u çetinahiyên giran derdixe pêşîya zarokên biyanîyan.

Lema; hînbûn û çareserkirina zimanê Almanî ji bo jîrbûnê di dibistan û zanîngehên vira de pêwîstîya herî mezîn e. Ji ber ku ew nava civak û komê de bingeha wekhevî ye.

Ziman û perwerde

Otto Benecke Stiftung e.V. (OBS)

Kennedyallee 105-107 53175 Bonn
 Tel.: 02 28/81 63-0 Fax: 02 28/81 63-300
 Email: OBS-eV@t-online.de www.obs-ev.de

Internationaler Bund (IB)

Mozart Str. 9 50674 Köln
 Tel.: 02 21/21 04 07 Fax: 02 21/21 04 08
 Email: monika.blau@internationaler-bund.de www.internationaler-bund.de

Volkshochschule Bonn

Berlinerplatz 2 53103 Bonn
 Tel.: 02 28/77 36 90 Fax: 02 28/77 36 71
 Email: vhs@bonn.de www.bonn.de/vhs

Volkshochschule Köln

Studienhaus und Forum am Neumarkt
 Josef-Haubrich-Hof 2 50676 Köln
 Tel.: 02 21/221-259 90 Fax: 02 21/221-228 56
 Email: vhs.rzi@stadt-koeln.de

Goethe Institut Bonn

Friedrich-Ebert Str. 11 53177 Bonn
 Tel.: 02 28/957 56-0 Fax: 02 28/957 56 -23
 Email: bonn@goethe.de www.goethe.de

Carl Duisberg Gesellschaft e. V. Köln

Weyer Str. 79-83 50676 Köln

Tel.: 0221/20 98-0 Fax: 0221/20 98-111

Email: info@cdg.de www.cdg.de

***Zimanê zikmakî ji
bo zarokên Kurdan***

Bi gelemperî, ji bo zarokên rageran di dibistanana de dersên fêrbûna zimanê zikmakî jî têne dayîn. Li NRW'ê - Köln û Bonn – jê salên 1997-98 vir de ev dersên bona zimanê zikmakî li dibistanên Serî de têne dayîn. Di vî derheqê de agahdariyên zêde ji sazumanên amojgariyê tîn sitandin.

Dersên zimanê Kurdî li Bonn'ê:

Carl-Schurz-Schule

Hirschberger Str. 1 53119 Bonn/Tannenbusch

Münsterschule (Medienzentrum)

Ries Str. 1 53113 Bonn 2. Stock/Zimmer 115

Dersên zimanê Kurdî li Köln'ê:

Grundschule

Alte Wipperfürther Str. 49 51065 Köln-Buchheim

Tel.: 0221/69 12 09

Konrad-Adenauer-Grundschule

Konrad-Adenauer Str. 51149 Köln-Porz

Tel.: 02203/33 5 88

Riphan-Grundschule

Riphan Str. 40 50769 Köln-Chorweiler (Seeberg)

Tel.: 0221/22-19 63 73)

Ji bo demeke gelek dirêj zoxanên Almanî ji bo ragerên hemwelatîya Tirk daynîna navên Kurdî nedipejirandin. Ji bo navandina zarokên Kurdi belavokên derdiketin holê û wekî wî navandina zarokan pêwîstî bû. Ji jîrdariyên pir giran şunda mumkun bû, ku ev yek ne wekî wekhevîyê û mirovahiyê ye ji ber ku dijî mafên wekhevîya Kurdan e û ev rêwebirin ji holê derkev e. Lê niha koma parlemena Almanya hundurîn i wê bawerîyê da ye, ku navandina bi Kurd ne xeterî ye. Endama parlemênê Ute Vogt jî, bi namekî wezîrê hundurîn Otto Schilly hişyar kir, ku ev yek li herêmen din jî ji holê rabe û wek ne qedexetî were dîtinê. Ji bona rakiraina qedexa navandina bi Kurdî sazûmanên din jî yêna mîna malbatî, civakî, ci wanî ûhd. Jî xwedî seredan in.

***Rêwekirina
navên Kurdî***

Xwendina xwendewarên biyanî li Almanya, di gorepanên peşarî û zanyarîyê da bo komara federal zor baydare (nirxdare). Li ber ku, xwendekarên bêgane ramanên nû we lêzanîyen digel xwe dihênin û dikarin li dahatû da li welatê xwe, beramberî berjewendîyên ramyarî û zanyarîya Almanayê dilnîwaz bin. Xwendekarên biyanî bo mawey du salan carêkê rêdana niştîmenîya bendkirî (Aufenthaltsewilligung) werîdigrin. Jimara xwendewarên biyanîyên ji Kurdistanê gelekî naçîze ye (kême). Digel vê yekê jî, xwendewarên kurdên ku li sereta lêre destbi dirûvanîyê nekirîbin, tuşî astemên zorçeşn dibin. Ewan bijî girêbandên darayî (diravî) û ziman, berbarin ku li katî nivanî salê kutayîyê bi xwendinê bihênin. Bi pêçewane îcaza wana, ya niştîmenîya xwendinê nayête dirêjkin.

***Mirov bi çi şeweyî
dişê li Almanayê
bixwîne?***

Akademisches Auslandsamt

Bersîvdar: Eva Bezzeg-Frölich
Poppelsdorfer Allee 53 53115 Bonn
Tel.: 02 28/73 72 93
Email: info-aaa@uni-bonn.de www.uni-bonn.de

AstA der Uni Bonn

Studentische Selbstverwaltung
Nassestrasse 11 53113 Bonn
Tel.: 02 28/73-70 30 Fax: 02 28/26 22 10
Email: info@asta.uni-bonn.de www.asta.uni-bonn.de

Akademisches Auslandsamt der Universität zu Köln

Kerpener Str. 4 50931 Köln
Tel.: 0221/470-2332 Fax: 0221/470-5016
Email: aaa@verw.uni-koeln.de

AstA autonomes Ausländerreferat der Universität zu Köln

Universitäts Str. 16 50937 Köln
Tel.: 0221/470 62 51 Fax: 0221/470 50 71
Email: asta-oeffref@uni-koeln.de

***Kî bo sitandina
BAföGê mafdar e?***

Gor dustûrên nûyên xwendinê, kurdên ku lêre beryarnama (Dawînk) navîn standî bin, wekî akincîyên perwerdeya navxwe têtne senifandin. Ewana jî wekî xwendekarên Alman pişkdarî pêşengîyan in. Ewan gor qasî samanên (deramet) dê-bavên xwe, bo werîgirtina BAFöG'ê mafdar in. Bi Qiseyeke dî, xwendekarên kurdên navînay jî, di çarçova xwendinêda, bi pêşnîyadî têtne pêdan. Wê hingê divê mirov bo sitandina BAFöG'ê bi perjname, li kargêrîya dibistanên bala serî lê bide xwendekarên biyanîyên ramiyarîyê, yê serdana wana ya mişextîyê hati yê beliyandin, ew jî dişên BAFöG'ê bistînin.

Xwendewanên biyanî, yê paye û babetî wan beramberî nişteçîyên navxweyên perwerde-karyê ne êksanbin, nikarin BAFöG'ê werîbigrin.

Studentenwerk Bonn

Nasse Str. 11 53113 Bonn
Tel.: 0228/73 71 99 Fax: 0228/73 71 04
Email: studentenwerk@uni-bonn.de

Kölner Studentenwerk

Universitäts Str. 16 50937 Köln
Postfach 41 05 69 50865 Köln
Tel.: 0221/94 26 5-0 Fax: 0221/94 26 5-115
Email: info@kstw.de

Bo 'xwendekarên biyanî' - her wetif bo yên kurd jî - derfetên seba çûna ber 'studienkolleg' hene. Bîzorîve piştî pêşandana Bawername navîn, a ku mirov li welatê xwe kesibandî be, wê hîngê dişê biçe ber Studienkolleg'ê. Studienkolleg 2 salan domdike. Piştî kutayî pêhîna Studienkolleg'ê, xwendewar dikare li dibistanêke bilind dest bi xwendinê bike. Lê divêt xwendekar pêşrewên bi helistî (bo hinêk pişkan) 'Numerus clausus' bîrnekê.

***Amadekarya
xwendina bilind
(Studienkolleg)
çi ye?***

Studienkolleg für ausländische Studierende an der Universität Bonn

Bersîvdar: Direktor Helmut Graff
Adenauerallee 10 53113 Bonn
Tel.: 02 28/737-550 und /-878 Fax: 02 28/73 70 79
Email: studienkolleg@uni-bonn.de www.uni-bonn.de

Studienkolleg der Universität zu Köln

Albertus-Magnus-Platz 50923 Köln
Tel.: 02 21/43 57 68 Fax: 02 21/943 95 42
Email: studienkolleg@uni-koeln.e www.uni-koeln.de/studienkolleg

Fachhochschule Köln

Studienkolleg für ausländische Studierende

Leiter des Studienkollegs: OStD Harald Klingel
Betzdorfer Str. 2 50679 Köln
Tel.: 02 21/82 75-2119 Fax: 02 21/82 75-2836 /-2173

Gor pêrewê Bawername (Dawînkname) yên dibistanê, debîrîstanê û yên zanko, ku xwendekar li welatê xwe kesibandî ye, li layê paçvezanêkî, wergêrêkî sondxwerî an jî ji aliyê wergêrêkî pesin-kirîve bi zimanî Almanî têne paçvekirin. Heke mirov bixwaze xwendina xwe pêşvebibe, angû li dibistanekê an jî li zanistgehêkê berdewam bike, divê ew Bawernameyên pejiirên di gel nûseran (xwerû) li amojgehên pêbendîdar pêşanbide. Gor dustûrêke dî, dibêt ew Dawînknameyên pejiirên li aliyê yekmanî desthilatê ve anjî li layê şahyarî bo zanyarî û lêkolînê li herêma NRW (westfalya Rhein'a bakur) bêdene pejiirandin. Lêre payêke (pileyeke) biyanî ya pesinkirî (Nivîskeki hijpara pêkirayî biyanî) têtê dan. Bo vê pejiirandinê/bicîkirinê, cûrêkî bacê, weki nirxên fermangêhe têtê standin.

***Mirov bi çi
şêweyî dikare
Bawernameyên,
yên dibistanê, yê
dibistana navîn
(debîrîstanê)û yê
zanko li Almanya
Federal bide
pejiirandin?***

Regierungspräsident Köln

Zeughaus Str. 2-10 50667 Köln

Tel.: 02 21/147-0 Fax: 02 21/47-3185

Email: poststelle@bezreg-koeln.nrw.de

***Pertûkxaneyên
li bajarî Köln û
Bonn'ê***

Heçî kesên ku bi zindebar nişteciyên şehrî Köln an yên Bonn'ê bin, dişên li pertûkxaneyên van bajaran endambin. Bi wergirtina endamnameya pirtûkxanê, dikarin pirtûkan, Filman, Vîdoyan, ger wesa CD'yan bi qerz bigirin. Bo zanînen derheqî pertûkxanan:

Stadtbibliothek Bonn

Bottlerplatz 1 53111 Bonn

Tel.: 02 28/77 36 58 Fax: 02 28/77 58 86

Email: stadtbibliothek@bonn.de www.bonn.de/stadtbibliothek

Stadt-Bibliothek der Stadt Köln – Zentralbibliothek –

Josef-Haubrich-Hof 1 50676 Köln

Tel.: 02 21/221-2 38 28 Fax: 02 21/221-2 25 19

Email: direktion@stbib-koeln.de www.st-bib-koeln.de

> **Derbarey Komelayetîyê û nişîmenîyê**

Mafê her akincîyekî siruştî ye, ku ger bezma xwe li xanîyekî bigere. Berî her hindê tiştê giring û mendîn ev e, ku mirov bi perjnâmê li gel sazgehên dozîneweya bo xanîyan serî lê bidet. Vêca bo kesanên destteng (hêjar) û malên pirjimar, li cîgeye ku nivîska mafdarîya azincîyê li Gêrhega navînayî pêşbikin. Lêre gor pileya pêtewîyê xanîyan didin. Lê rastîya rast, lêgerîna xanîyan pir caran bi meyneta koşîşa kesane ve girûde ye. Her wetif mirov dikare bi îlamên (daxûyanî) li rojnamêd cîgehî, li înternet-ê an jî li gel çeçalên mitêlvani pirsîyar bike. Çeçalên mitêlvaniyê piştî navbijîyê berxwer a bo dozîna xanî, mûçeyekî ku bi noleyî(çendey) kirê ve girêdayî, li dozîndeyan distîne. Dîsa zehf caran xwawenî xanî (civatên azincîyan an jî kesanên başbizok) bijîrî nîrxê kirê pişkeke paşdayî (zor caran qederî kirêya 2 an jî 3 heyvan) distîne. Xwedîyê xanî xeynî kirêya mehane, lêçûnên teniştê (nîrxên gendê, danewêrîya avê, Ronîdanîyê, lêçûnên şikendê û leçûnên dî) didewîne.

Mirov dikare bi çi awayî li xanîyan bigere?

Amt für Wohnungswesen – Johannishaus –

Johannis Str. 66-80 50668 Köln

Tel.: 02 21/221-24200 Fax: 02 21/221-23100

Email: wohnungsamts@stadt-koeln.de www.stadt-koeln.de/aemter/56

Stadt Bonn, Amt für Soziales und Wohnen

– Wohnberatungsstelle –

Bersîvdar: Birgitt Hillebrenner

Berliner Platz 2 53103 Bonn

Tel.: 02 28/77 30 63 Fax: 02 28/77 54 77

Email: birgitt.hillebrenner@bonn.de

Kirêgirteyên ku pêwîstdarî berarîya komelayetîyê bin an jî ya debara jîyanê bin, dikarin piştîwaniya diravîya azincîyê bistînin. Lê divêt ew kesên navbirî bo vî mafî bi xuwazname serî li Gêrgeha nişîmenîyê an jî serî li kargêrîya nişîmenîya komelayetî bidin. Ew sazgehên navkirî, piştî şîkirina perjnâmê biryarê dide, ka xuwazkar bo vê berarîyê mafdare an na. Teniştî serdana sebarete yarmetîya diravîya bo xanîyan, mirov dikare bi perjnâmêkê bo pêdana xanîyekî an jî jûrekê serdanê bike.

Diravî azincîyê çi ye, kî mafdarî wergirtina diravî niştinê ye?

***Ez dikarim li çi
deverê bo diravî
azincîyê serî li
bidim?***

Hemî akincîyên xawenî rêdana nişîmenîya bendkirî, dikarin bi perjnamêkê bo pêdana dirovîya xaniyan serdanê bikin. Bo vê yekê divêt serdan bi nivîskî li kargêrîya xaniyan, bête kirin. Derbareyî werîgirtina (mafdarîya) arkarîya diravîya bo xaniyan, gor pîvangên cûrbicûor û taybetmend biryar tête dan. Hinde hoyên mafdarîya werîgirtina yarmetîya diraviya bo xaniya li jêr hatine nişandan

- Jimara serî (kesên) yên ku pêkve li êk malê dijîn
- Derametên (samanên) wê malê
- Qewarey kirêya xanî
- Kirêname (peyman kirê)
- Mûçenama (mehanename) ku ji alîyê xwedî kar ve hatîye pirrkirî (dagirtî).

***Ezê bi çê şeweyî
mafarnameya
niştinê werîbigrim?***

Hemî kirêgirtayên ku pêwîstdarî piştîwanîya komelaytîyê bin, an jî bikaribin derametên xwe yê kemane (naçîze) biselmînin, mafdarî sitendina nivîska nişîmenîyê ne. Ev mafdarname li navxwe gor pileyên pêtewîyê (1-13) a hatîye dabeşkirin û li encama serdaneke taybet tête dan.

Xwuwazname ji alîyê sazgeha xaniyan li bajarî Köln'ê anjî li layê kargêrîya bo kar û barê komelayetîyê û nişîmenîyê li şehrî Bonn'ê dihête pişkinîn û pejirandin. Bi vê nivîskê mirov dişê xaniyên ku bi mêcbetîya desthilatê, anjî yên ku bi piştîwanîya wê hatîne avakirin, her wanî xaniyên komalatîyê bi nixekê înanxarî (kem) kirê bike. Li rûdavê kirêkirina xaniyên komelatîyê (civatên xaniyên bajêr), divêt mirov mafdarnameya azincîyê pêşanbide.

***Komela
kirêgirtayan
çi ye?***

Heke li pênavî niştinêda li mabeyna kirêdayê û kirêgirtayanda kêşe û pirsgirêk rûbidin û her du lay nikaribin çareser bikin, wê hingê yeketîya kirêgirtayan 'Mieterbund' dikare wek cîgir û parêzkarî kirêgirtayan, berjêwendîyê wan biparêze. Kirêgirte dikare bi peredaneke salane li rêkxirawî 'Mieterbund' endam be. Kirêgirte dikare bi vî awayî bergirîya berjêwendî û sûdên xwe beramberî kirêdayan biket. Komela kirêgirtan li baredoxên nakokîyên di beynî kirêgirte û kirêdayanda sebarete parastina mafên endamên xwe bi navbera dadyar û pendên pisporan rêkdixwe.

Mieterverein Bonn/Rhein-Sieg/Ahr e.V.

– Volksfürsorgehaus –

Berliner Freiheit 36 53111 Bonn

Tel.: 02 28/94 93 09-0 Fax: 02 28/94 93 09-22

Email: info@mieterverein-bonn.de www.mieterverein-bonn.de

Mieterverein Köln

– Geschäftsstelle –

Mühlenbach 49 50676 Köln

Tel.: 02 21/20 237-0 Fax: 02 21/240 46 20

Email:mieterverein@netcologne.de www.mieterverein-koeln.de

Berariya komelatîyê, pêdanekê ku ji aliyê dayende sebarek sevgirandina jîyana cîheran têtê dayîn. Ta ku hoy û boçûnên va piştîwanîya diravî lidarbin, ev e wek mafekî yasaîyê. Heçî kesên ku neşên bi hêz û tuwanên xwe jîyaneke xweser bidebirînin, mafdar in bo sitandina yarmetîya civakî ne. Debara jîyanê birîtî ye ji xweyîkirin (Xwurak,xwarin) hêwirge, amûrû keresteyên (kel û pel) malê we pêdawîstîyên taybetên rojgarane. Babet, dirûv û pîvangên berariyê gor taybetmendîyên rewşekê lêkudane.

Her kesî ku kar (şol, xebat) bike, bimîrkarî (bi rewanga fermî) ne hewcedarî arîkarya civatî ye. Li ber vê, di asûneke wanîde gelekî giring e, ku mirov êkser kargêrya komelayetî û nişîmenîyê derbareyî kar û îşê xwe hayadar bike. Derametên xebatê ger tim li ser yarmetîya civatî, ya jîyamagêrîyê dihête berrisandin.

Armanca alîkarîya komelayetîyê ew e ku mirov bo debara xwe kêrmend bibe, seba debarêke domdar bi serve tewawbike. Bi gotîneke dî-bijlî bêder fetîya rûgavên (rûdawe) yekane divêt her kesek bêyîvî corey arîkarîyê tekbîra jîyana xwe betîn bike û bikarîbe li ser pêyên xwe raweste.

Cîherên (girtayên) berariya civatî, yên ku bi beşên xwe dikarin karbikin, lê bo pêşveberya jîyana xwe pêwîstdarî yarmetîya komelayetîyên e, divêt ew kesan bo dozîna (dîtina) karekî ji ber xwe bikoşin. Li vê û pêde, kesên ku bi tenha (serî) zaroka xweyîdikin, bi her awayî bo

***Berariya komelaye-
tîyê (Sozialhilfe) çi
ye û kî mafdarîyê
pêdanêvê ye?***

***Ma rêdan heye ku
mirov tenîştî
tuwana komelaye-
tîyê biserve
destkeftên diravî
bikesibîne?***

***Ma mirov berbare
bo piştîwanîya
komelayetîyê kar
biket?***

karekî tewaw (pîrkirî tije) anjî kemtirîn bo xebateke katî dabeşkirî (beşane), an jî bo xebatêke li mal hewl bidin. Sazumana berarîya komelayetîyê, derheqî şêwe, qeware û çendey arîkarîya civatî û hewldana kesekî bo dozîna karêkî, gor azûn û taybetmendîya jîyana mirovekî, biryarên cîyawaz dide û ronak dike.

***Pênasîya
(nasname) Bonn'ê
an jî guzernama
Köln'ê çi ye?***

Gelek warnişînên Bonn'ê an jî bajarî Köln'ê, bi nasnameya Bonn'ê, an jî bi guzernama şehrî Köln'ê, tuwaneyên ev her du bajarên navkirî, bi înanexar û nîveka 50%î dişên bo xwe jê kelle bigrin. Înanexarên bi embaz. Bo pêkînaneyên şehrî, yê li jê navkirîne, têne zaminkirin:

- bo nasîneveyên (bay ibiha) öpvn (otoboz û rêwîkêşendeyên asinî)
- bo hemî melewangehên bajêr
- bo çalakî û ahengên çandeyî
- bo aheng û fêranên ziman yê dibistana berza Gel
- bo nîrxên dibistana narîngêrya bajêr.

***Nîrxên pexşînkê
çi ne?***

Bernameyên pexşînkê (Radyo) û dûrdînkê-TV (deng û reng) ên pêşnîyad li Almanyayê nemifitin. Kesanên ku bernamêyên pexşînkê, yê dûrdînkê bikardixin, bi dayîna nîrxên pexşînkê têtne berbarkirin. Bi van destkeftan weşan û pêlên (şepolên) dûrdînkê û pexşînkê dihêne rêkxistin. Destçûyên pexşînkê û dûrdînkê serî her rojekê 53 cent'în, yê mehane 16 Euro 15cent'în. Mirov çî li ev keresteyên navkirî temaşekirîbe, an jî lê temaşê nekirîbe, divêt bacên binçîne bidet (birazîne). Heke mirov tenha xawenî pexşînkê be û karî nabî, divêt her mehê 5 Euro 32cent'a birazîne. Destçûyên (nîrx, xerc) pexşînkê li layê GEZ (Navenda berefkirina nîrxan ve dihê komkirin.

***Mirov bi çi şêweyî
(dustûrê) dikare
xwe ji dayîna
nîrxên pexşînkê
azadbike?***

Le jêr hoyên xwe azadkirina ji berbarîya nîrxên pexşînkê hatîne destnîşankirin :

- kesên ku jîyana xwe bi derametên kêmane dibihortine û werîgirên (çîherên) berarîya komelayetî (sozialhilfe);
- werîgirtayên arîkariya berdestkarîyê gor zagona desthilata yekgirtî an jî zagona danewêrîya yekgirtî;
- kesên astemadarên bi babetî 'RF' li nasnameya wan astemdarên giran nivîsîbe
- mafdarên ba bidestên taybet gor zagona yekgirtî ya danewêrîyê Mirov dişê bi perjnâmê bo xwe azadkirina ji binbarîya nîrxên pexşînkê serî lê bide.

Kesên li hesabdana destçûyên pexşînkê azadkirîne, piştî serî lê dana nivîskî (xuwazname) bo pêvgirên, ya biçûna pexşînkê, xarveînameke mehane distînin. Mirov dişê bi xuwaznamê bo azadkirina (xwe) ji bacên Têlefônê li balê fermangeha civatî en jî li gel sazumenda komelayefî û nişîmenîyê serî lê bidet.

***Xarveîna bacên
Têlefônê***

Bo dandestîya ajonameyê kargêrîya hat û çûna şeqaman li bajarî Köln'ê û Bonn'ê berpîrsîyar e. Bo kesibandina lêxurnameyê divêt mirov temenî 18. salî tewawkirî be û li dibistana ajovanîyê, - ku li wê fêranên gizîî û kirdeweyî têne pêkvenan - tênivîsî be. Lî katî li dibistana ajovanîyê binîvîse, divêt herwesa jî pêwîste ezmûnêke (pişkinî) dîtinê û pişkinîneke derbarey yarmetîya yekem jî bikesibîne. Dîsa li tenîstî ev pişkinîhên navbirî, divêt mirov ezmûneke hizîî û kirdeweyî li sazûmana "TÜV" ango li "komala çavdêrya gêr û fenî bide û serkev e. Piştî kesibandina van ezmûnan mirov lêxurnamê distîne. Divêt mirov hayadar bî, kû lêxurname li Almanayê jî gor polên cîyawaz hatîne dabeşkirin (tayê bi Motor, tirênbêla hêzdara barkêşîye û.y.d).

Lêxurname

Heke mirov hê li welatî xwe ajoname sitandibe, divêt lêre biguhêre. Gor dustûrê lêxurnameyên biyanî 12 mehan dixwin (derbas dibin). Divêt piştî 12 mehan lêxurnama almanî bihijpara bête înan.

Ordnungs- und Straßenverkehrsamt Bonn/Stadthaus

Berliner Platz 2 53111 Bonn

Tel.: 02 28/770

Email: amtsleitung.amt32@bonn.de

Amt für öffentliche Ordnung

Abteilung Straßenverkehrs- und Ordnungsangelegenheiten

Herkules Str. 42 50823 Köln

Tel.: 02 21/221-266 92 Fax: 02 21/221-264 35

Email: ordnungsamt@stadt-koeln.de

TÜV-Akademie Rheinland GmbH

Frauenhofer Str. 8 53121 Bonn

Tel.: 02 28/98 86 40

Email: tar-bonn@de.tuv.com www.tuev-akademie.de

TÜV-Rheinland

Am Grauen Stein 51105 Köln

Tel.: 0221/806-0 Fax: 0221/806-144

Email: presse@de.tuv.com www.tuv.com

> **Malbat**

**Mafê azincîya
xweser, ya
hevseran**

Gor rêzên zagonê, heke jîyana hevseran pêkve bi çeşnekî destûryayî çarsalan li serhev (bêbir) li herêma yekgirtîya Almanyayê domkirî be, her dû hevseran jî mafdarî nişîmenîya xweser dibin. Berî (pêşî) gehîştina (tewawbûna vî mawey (katî) rêdana nişîmenîyê tête dirêjkirin, heke kawdan û rewşeke „dijwarîya awarte,, rûbidet.

**Hijpara hatina
endamên xêzanê
(malbatê) bi çi
awa ye?**

Pêrewa biyanîyan hijparahatina endamên malbatê (zarokên du dixwazin biçin balê beşî endamên male: dê û bav); zarokên gehîştî anga 18 salî, dapîr, bapîr u.y.d.), yên ku gor zagonên taybetmendîyên biyanîyan biderfetbin-rêrastdike Hijpara hatina ev corên endamê xezanên malbatê bi rewş û dijwarîya awarte ve hoybardike. Hoyên awarte sebarete betînkirina dûwarojên kambexş bo zarokan, biryarên erênî pêwîstdar dike. Bo hijparahatîna beşên xêzanê mezin (dê û bav, dapîr û bapîr) divê sedem û boçûnên taybet bêtne jemaldin, Mînak, pêtewîya serperestîya kesên navînayî, yên ku li alîyê xêzanên li welatmayî ve xwarinbarîya wan nikarî bi pêkbînin. Tenhamayîna kesekî ji malbatê li welatî xwe, têr rêdana bo çûna balê malbatê naket.

**Hijpara çûna ba
(cem) hevserî (a)
xweyî almanî**

Parastina hevseran û xêzanê: hevserên bêgane li sereta belênîyê bendkirîya nişîmenîyê (îcaza manê gor rêrewê 3 salan) werî digrin. Gor zagona binçîne ew kesan mafê xebatê (îş kar) bo sertaserî aleman distînin. Piştî tewawbûna (nemana) va katî pejirên, îcaza azincîyê dişê bête dirêjkirin, heke hevserîya wa kesan hê dombike. Hevserî (a) biyanî dikare li hinde asûnên penye, (niwandî) da, piştî laberkirina (cîhêbûna ji hevserî (a) almanî) jîyana hevserîya pêkve li herêma yekgirtîya federal bimîne (bijî). Embaz. Jîyana hevserîya pêkve ji du salan bêhtir bi şêweyekî destûryayî domkirîbe. Heke hevserî (a) almanî berî (pêşî) tewawbûna du salan jîyaneke tevde nexwaze, divêt vê hindê, ew kesên (hevserên biyanî) ku lêre xwe pêkêr kirî û pindirî bejî, divêt dîsa hemî dam û dezgê (kar, mal pêwendîyên civakî) li cî bihêle, ji Almanyayê derbiçe û wek mirovekî destşostî biçe welatê xwe û li wê derê bi nûve dest bi avakirina jîyana xwe bike.

Kesên (biyanîyên) ku li desthilata federal bixwazin hevserbihênin, tûşî pêrewên tengnakiyên 'koşisa dijî hevseranîna narast' dibin. Liber vê yekê hemî warguhartîyên henderanî, yên ku dixwazin êre hevserêkî (ê) bihênin, divêt gelek Qewale (pêdarî) yên cîyawaz ji welatê xwe werînin û lêre bo sazumendên berpirsîyar pêşan bidin. Bo berhevkirina va Belgeyan ne tenha kat (wext) divê, her wetif zor dirav (pare) dixwe.

Bo mînak: Divêt kurdek berî hertiştî bi palpiştnameyekê bides Alman din, ku wê (wî) hê hevser naînaye (êrgane). Divêt palpiştname ji aliyê çend pêgehan (Notêr, dadgeh û şahyarya bo derveyî welat) bête bicîkirin. Pêgehên Tirkîyê, iraq, îran û surîyê da ku va pêdarîyan darbidin zor pere dixwazin û gelek dem divêt. Li kutayêd a divêt ev perjname ji aliyê balyozxana almanî bête destûr dan. Şayanî gotinêye ku pesinandin û pejirandina palpiştnameyeke wanî neli maweyî rojekê, belkî li layê balyozxanaAleman li Tirkîyê an jî li iraq'e hinde caran bi mehan dajo.

AGISRA e.V.

Info- und Beratungsstelle Arbeitsgemeinschaft gegen internationale sexuelle und rassistische Ausbeutung

Steinberger Str. 40 50733 Köln

Tel.: 02 21/12 40 19 Fax: 02 21/972 74 92

Email: info@agisra.de www.agisra.de

Buntes Frauen Netzwerk e.V.

– Alte Feuerwache –

Bersîvdar: Fahimeh Farsaie

Melchior Str. 3 50670 Köln

Tel./Fax: 02 21/732 51 66

Email: info@altefeuerwachekoeln.de www.altefeuerwachekoeln.de

Internationale Frauengruppe c/o Caritas Asylberatung e.V.

Bersîvdar: Doris Kölsch-n'Diaye, Sabine Weber

Nobert Str. 27 50670 Köln

Tel.: 02 21/13 73 78 Fax: 02 21/139 02 72

Beratung für Schwangere und ihre Familie

Bersîvdar: Marion Hoffmeister-Ecke
Dyroff Str. 7 53113 Bonn
Tel.: 02 28/22 41 55 Fax: 02 28/108-200

Frauenberatungsstelle Frauen helfen Frauen e.V.

Köln Str. 69 53111 Bonn
Tel.: 02 28/65 95 00

Internationales Frauenzentrum e.V.

Wessel Str. 16 53113 Bonn
Tel.: 02 28/965 24 65 Fax: 02 28/965 02 45
Email: ifz.bonn@t-onlinde.de www.ifzbonn.de

***Hijparaçûna
xêzanê cem
hevserî (a)
biyanî***

Hijparaçûna hevserên 'biyanî' li pêkînanê zor dijware. Mirov her çendî xawenî belênîya nişîmenîyê bît, ev e nabit bo çûneke sebareî hijpara hatina hevserî (a) bo Almaniyayê.

Hijparaçûna xêzanê 'biyanî' bi babetî rêdana niştinê, xanîyên têrmend û bi pêdarîya li pêy, ya bi xebateke dirêjxayen ve girêde ye. Amojgahên li jêr navkirî derheqî pirsgirekên malbatê bi rawêjên berfireh yarmetîyê didin.

Pro Familia Deutsche Gesellschaft für Sexualberatung und Familienplanung e.V.

Bersîvdar: Marie-Luise Kreiß, Dr. Beate Brus
Poppelsdorfer Allee 15 53115 Bonn
Tel.: 02 28/24 22-243 Fax: 02 28/24 22-245
Email: bonn@profamilia-nrw.de www.profamilia.de

Pro Familia – Deutsche Gesellschaft für Sexualberatung und Familienplanung

Hansaring 84-86 50670 Köln
Tel.: 02 21/12 20 87 Fax: 02 21/139 29 18
Email: ProFamilia.Koeln-Zentrum@t-online.de www.profamilia.de

Bo hevserînana fermîya li kargêrîya hevseranîna li bajarê Köln û Bonn'ê pêdarîyên xarê hewcen e:

- belgeya malbatê û ya li dayîkbûnê
- nama azincîyê
- nasnama kesane an jî guzername
- bawernama tuwanemendîya hevseranînê bi têbînîya cîgirî desthilata Aleman li welat.

***Katî hevseranîna
mîrkarî (Fermî)
mirov pêwîstdari
çi ye?***

Divê ev bêtê pêşandan. Gêrgeha hevserînanê piştî kardana ev pêdarîyan (Belgeyan) bo selmandina hevseranînê rêkeftêkî destnîşan dike.

Standesamt der Stadt Köln

– Haus Neuerburg –
Gülichplatz 1-3 50667 Köln
Tel.: 02 21/221-23530 Fax: 02 21/221-22391
Email: standesamt@stadt-koeln.de

Standesamt Bonn

– Stadthaus –
Berliner Platz 2 53111 Bonn
Tel.: 02 28/77 -0
Email: standesamt.bonn.l.amt33@bonn.de

Diravî dayêtiye corekî piştgirîya derameta bo zarokên nûçêbûn e û mirov dişê bo wergirtinê bi perjname li ba têberka (Qelleya) nexweşan û li ba kardayende serî lê bidet. Li rûdava ku jinên bi kesani sevgirandîbin, wê hîngê bo diravî dayêtiyê kargêrîya sevgirandina yekgirtîya federal li Berlinê berpirsîyar e. Diravî dêyîtiyê bi rêbazê di mawey katî parastina zagonî, ango 6 heftan berî (pêşî) çêbûna (bûna) zarok tête berrisandin û dan. Rêberka (Qelleya) nexweşan mehane ta 380,00 €, têbergên başbizok (kesane) bo êkcarê 200,00 € dibexşînin. Herçendî mirov sevgirandibe, lê hoyên xwey bo sendina diravî dayêtiyê ney tewaw bin, wê hîndê seba çêbûna zarok bo êkcarê 75,00 € werîdigre.

***Diravî dayîkatîyê
çi ye?***

Diravî perwerdekirinê/katî dê û bavan

Gor zagona perwerdekarya yekgirtî, bi pêdana diravî perwerdekirinê, tuwana bo serperestî û perwerdekirina zarok (biçûk) tête xuwatkirin. Hem dê him jî bav dişê mafi daravî perwerdekirinê ya bo zarok bidewîne. Ji rêkeftî 1.01.2001 û Wêde mirov dişê hilbijêre: an diravdanîya perwerdekirinê bi mawey du salan bi mehane 370,00 € an jî salêkê bi mehane 460 € bistîne. Diravî perwerdekirinê bo zarokê tête dan. Çendey diravî perwerdekirinê di rûdave tacêwîyan, an jî heke di katî çana perwerdekirinê da, an jî katî sendina (mafdarîya sendina diravî perwerdekirinêde zarokê çê bibe, gor jimara zarokan Qewarey dirav ji pîtir dibe.

Ev kesanên ku xwedîyê hoyên li xarê navbirîne dişên diravdanîya perwerdekirinê bistînin:

- yên malê (cinişîn) an jî xawenî çaza akincîyê bo Almanayê bin,
- penaberên ku serlêdana wan hatîne pesendkirin an jî penaberya wan hê li darbê,
- yên ku zorîve li zarokê xwe serperestîyê dikin û perwerde dikin,
- yên bo zarok sexbîrin (maf û barbarîya xwedîkirina zarok)
- yên ku li êk malê digel zarokên xwe dijîn û bêkarin (betalin) û di heftê de xebateke parçekirîya 30 saati kemtir pêkdihênin.

Bo her zarokê astemdarî li malbatê, herwesa jî bo yên ku mirov doza diravdanîya perwerdekirinê dike, beşek ji bacê bo astengê ji derameta barbarîya bacdanê tête inaxar (jê nê sitendin).

Katî dê û bavan (oçana perwerdekirinê)

Mawey katî dê û bavan sê salin. Dê-bav dikarin vî mafi bi giştî an jî bi şewekî katî dabeşkirî bi hevra pêkbihênin. Heke dê-bav bixwazin, dişên ji roja 1.ê çêbûna zarok ta roja sêsalîya zarok, vî mafi pêkbihênin (sûdê jê bigrin). Bi beliyandina xawenî kar, paşdaxistina salekê ji katî dê û bavan di mabêna roja sêsalî û roja 8 salîya zarok, bo mînak li katî yekem sala çûna ber dibistanê derfedar e.

Diravî (perey) zarokan

Bo zarokên ku li Almanya dijîn, gor rêrewa yekgirtîya bo arîkariya zarokan (BKGG) mirov dikare sebarek werîgirtina diravî zarokan bi xuwaznamêkê serî lê bide. Diravî zarokan ji aliyê Qelleya diravî zarokan ya sazgeha karêxistinê (Arbeitsamt) tête dan. Mirov dikare biêkser piştî çêbûna zarok serî lê bide. Çendey diravî zarokan wek li jêr hatîye nivîsandin tête dan.

Sal	1. Zarok	2. Zarok	3. Zarok	bo her zarokekî jî wê û pêde
2000	270,00 DM	270,00 DM	300,00 DM	270,00 DM
2001	270,00 DM	270,00 DM	300,00 DM	270,00 DM
2002	154,00 EUR	154,00 EUR	154,00 EUR	179,00 EUR

Gor dustûrê diravî zarokan ta dawîya temenî 16î tête dan, heke zarok li hevotanekê dabe, dişê ta dawîya temenî 27 salî jî, diravdanîyê bistîne.

Di rista desthilata yekgirtîya federal de li gorapanên danewêrya jînyarî (tendurustî) ya bodanişçîyên bêgane bi gelemper gellek kem û kurrî heye û herwa nehatîye dabînkirin. Pile ûpayê danewêrya jînyarîya bo azincîyên hinderanî bi away icaza nişîmenîya wana ve girêda ye. Bo penaberan zagona pêkînanewên bo serlêdanerên penaberyê rêrastdike û bi kardana çak kirina pizîşkî û pizîşkên diransazîyê hatîyê destnîşankirin, lê li kirdeweda bi bêmarîyên xeternak û asûnên jandar ve dorbendkirî ye. Bi kêşeyên taybetên tendurustîya akincîyên biyanî ve xerkaw nabin. Bijlî vê, kemanîya agadarî û nezaniya derbarey li berxistinên amojgehên tendurustî, yên li dor, dibin eger û boçûnên girêbendan. Eve jî debe sedama kawadanên astengdarên pirçeşn. Amojga û sazgehên li xarê navbirîne, derheqî pirsîyarî û kêşeyên danewêrya jînyarya bo akincîyên biyanî rawêj û serperestîyê pêşkêşî dikin û li berdixin.

**Danewêrya
jînyarî ya bo
akincîyên biyanî**

Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (BzgA)

Ostmerheimer Str. 200 51109 Köln
Tel.: 02 21/89 920

Gesundheitszentrum für MigrantInnen

Bersîvdar: Arif Ünal
Marsilstein 6 50676 Köln
Tel.: 02 21/95 15 42-31 Fax: 02 21/95 15 42-45

Wissenschaftliches Institut der Ärzte Deutschlands (WIAD)

Godesberger Allee 54 53175 Bonn
Tel.: 02 28/810 41 69

Gesundheitsamt der Stadt Köln

Neumarkt 15-21 50667 Köln

Tel.: 0221/221-12 70 Fax: 0221/221-2211

Gesundheitsamt der Bundesstadt Bonn

Engeltal Str. 6 53103 Bonn

Tel.: 0228/77 25 67 Fax: 0228/77 37 78

**Deqawk (Deqdan) -
Avlêkutana
zarokan**

Darûyarî (pizişkyarî) yê ta îro bi tuwaneyên xwey awlekutanê dikarî bû pêşîya belavbûn û zêdebûna hinde bêmarîyan bigre. Nexweşîyên lêkvegir pir caran encamên têkbire û xopane derdihênin. Bo zorbe va nexweşîyên lêkvegir darûkirin (dermankirin) û awlekutanên bi tîh nîne. Li ber vê hindê deqdan baştirîn derfetêkî parêzmend e. Kêşeya herî mezin ev e, ku nezantîya giring, ya derheqî kelkdarîya awlekutanê piranîya akincîyên hinderanî ji ber astemên ziman û li ber kemanîya liberxistinên bi zimanî mader, bi awayekî nerast ji derbarey derfetên deqawkê bêagahin. Nemaze bo biçûle (bêbîlan) û zarokêd biçûk pêwist e parastineke pêşdemî bête sevgirandin, ji berku ristê bergirîya zarokêd biçûk pirî caran bi awakî giran radiwire. Ji ber wê divêt parastineke tewaw, pêşî çûna ber dibistanê bête rêkxistin. Lê derengtirîn tanî salroja temenî 18em awlekutanên nehatîne pêkînan, hijpara bêtne cêbicêkirin. Li navnama 'deqavkên erkbar' bo biçûlên nûçêbûy awlekutanên zerekê (Hepatitis B), HIB, kuxika reş, şepleya zarokan (kutrim, falncî), germîjk (girmîzk), bineguh, sorik, taytehnos û duşaxe (wena). Divêt her deqavk li deqavknamê bête tomarkirin. Bopend û rawêjên hûrgilî mirov dişê li sazgeha jînyarya karbidest serî lê bide.

AIDS çî ye?

Aids kizbûn û barîkbûna rista bergirîya laşê mirove û binavincîya zindîloka HIV rûdide. Bi akama lêkvegirtina zindîlokê, beşen (Laş)beramberî gel ek nexweşî û gire (gireba) yan bêhêz dimîne. Di rewşên bijûnde laşdişê dijî ev betarên pêmir berxwebide. Tirsnakîya (betara) herî mezin lêkvegirtina HIV'ê bi têperîna ney parastî, ya li beynî mirovandaye. Li vê hingê dikarin avikên laşî, yê belkî ji gellek zindîlokên nexweşdar birînbûn, bi termên îkavên beşdaran (mêr anjî jin) li katî pewendî û têperîna cinsî tevîhev bibin. Away lêkvegirtina vê nexweşîyê zorîve dişê bi rêgay têkilawbûna xwûnê, bi rêgay têperîna nêrikê (Quz), bi navberya nitfe (Qur) bi navberya avika Quz (rêv), bi têperîna kûnê (Qulê), ya bi navberya dev zû bi zû şaxû pexşbide, Baştirîn corekî parastina li vê bêmarîya xopane, laygirîyeke sertaserî li beynî hevser û beşdarên têperîna cinsî, yê ku hê vê nexweşîyê nekeftûbin û bi karînanana kîsekên qurê nittê ye.

Zorbey kargêrî û amojgehên derheqî Aids'ê, li ser daxwazîyê dikarin bo pişkinîna HIV'ê bi şêweyekî dapoşyay-xwûnê ji mirov bigrin û li cêribokxanê bidne vegeşandin. Dîsa gellek kom û amojgahên cîyawaz, bi pêde derheqî Aids'ê û HIV'ê amojkarîyê dikin. Katjimerên rawêjê bi zanebûn (pêragihandinên) piştî lêkvegirtinê jî bi awakî dapoşyay raberdikin. Teniştên şêwrdanên başbizok (taybet) bi Têlefônê jî pendên kelkdar têtne pêşkêşkirin.

***Pendana
derbarey Aids'ê bi
çî awayî ye, mirov
dikare li ku deverê
cêribokê bide
çêkirin?***

Ewleya (zamina) civakî >

Karkirên biyanîyên ji derveyî welatên EY (EU) erkbarin ku li kargêrya karêxistinê rêdanaxebatê-mafdarîya karkirinê an jî erênama kar werbigirin. Mafdarîya xebatê bi mawe (kat û cî (deverekê) yekîve nehatîye pernisanandin. Kesên ku hevserên xwe alman bin, an jî bêganên kêmtirîn 6 salan li Almanayê bijîn û xwudanên rêdana karbin, dişên mafdarîya nişîmenîyê werbigirin. Biyanîyên ne mafdarî karbin, dişên bo werîgirtina rêdana xebatê serî lê bidin. Akincîyên biyanîyên ne mafdarî nişîmenîyê bin, dişên rêdana xebatê (kar, şol) bistînin. Lê divêt berî her tiştî ji boxwe xebatek babînin û karkirên serekî (nuxirî) ango karkirên aleman, yên EY (EU) û karkirên biyanîyên mafdarî xebat ne amadebin, lî vî karî bixebitin. Lê zor caran perjname dihê retkirin û nê pejirandin, her çendî karkerên serekî li wîşî kar jî nekin.

***Mafdarîya xebatê,
rêdana kar û
karmendîya
xweser çi ne?***

Kesên ku perê bêkariyê distînin, divê wek bêkar daxwazwanî û 360 roj mehana bêkariyê dabû bin. Perê bekariyê jî bo 12 mehan tê dayîn û divê daxwaza wî li ber fermîgehên ji bo xebatê ya bajarî were kirin.

***Perê bêkariyê û
hewara xebat
civakê***

Arbeitsamt Bonn

Bersîvdar: Gert Schlender
Villemombler Str. 101 53123 Bonn
Tel.: 0228/924-12 18 Fax: 0228/924-22 37
Email: Bonn@arbeitsamt.de

Arbeitsamt Köln

Luxemburger Str. 121 50606 Köln
Tel.: 0221/94 29-0 Fax: 0221/94 29-41 23
Email: koeln@arbeitsamt.de www.arbeitsamt.de

Şolê 325 € 'an çî ye?

Li akamî bidarxistina pêrewa rastkîna karkinarîyê (malnişîyê) li rêkeftî 01.04.1999a rêbazên derbarey karî 325 €'a ji binîve hatin guhartin. Gor vê alûgorîyê sertaserî gorepana desthilata yekgirtî çarçovên kar û îşên naçîzane bi çendey (Qedera) 325 € 'an hatîne serrastkirin. Pêrewa ta nûke pesindkirî bû, ku gor wê nîrx û mûçey karî berzîr hê ji erkbarîya sevgirandinê azad bû, heke destkefta bi serve (tenîştê) ji şeşêkî derameta yekûn kêmtir bûya, hate laykirin. Gor dustûra nû li beynî xebateke bi mûçeyekî (derametekî) naçîze û karekî kurtdemî têtê çîyawazkirin. Hoyên xebateke kurtdemî têtne berrisandin heke: mawey xebateke kurtdemî destûryay li heftêkê 15 saatan kemtir be û bi zêdetîrîn derametekî mehane ji 325 € ne pîtir be.

Mezringeha jîngarîyê û pis, tîwanîya hinderanîyên xweser li NRW.

Li herêma NRW'ê kemer bendeke (zencîreke) zor firehwane, yên amojga û Gêrgehan heye. Ev sazûmendên navînay bo sazûmankar û mezrîngerên jîngarîyê gellek yarmetîyên pirralî pêşkêşî dikin. Her wesa kurdên ku lêre dijîn, dikarin xwe derbarey damezrandina kargeh û jîngarîyê an jî xebatgêrîya xweser şarezabikin. Bi vê mebestê sala 1995a li çarçova daberzana (pêlpêdana) damezrandinê GO`ya NRW 'Destey sazûmankar û mezrîngerên biyanî hate rêkxistin. Ew sazûmana navkirî karmendên biyanî dihewîne û di koşişa xebata wana, ya xweserda piştgirîyê dike, bi pêlpêdana sazîrînê û jî 1999a û wêde jî herwesa helmeta şûnwaranî-move- bi dorhawîr ji alîyê desthilata herêma NRW prştîwanî û geşepêdanê werîdigre. Di vê gorepanêde sebarek karmend û mezrîngerên kurd jî amojgehên berpîrsîyar dewrekî giring dîlîzin.

***Regionales Förderzentrum für ausländische
Existenzgründer und Unternehmer (RTZ) – Köln***

Gothaer Allee 2 50969 Köln
Tel.: 02 21/936 55-730 Fax: 02 21/936 55-739
Email: fiw@foerderzentrum.org www.foerderzentrum.org

***Regionales Förderzentrum für ausländische
Existenzgründer (RTZ) – Bonn***

Lessenicher Str. 9 53123 Bonn
Tel.: 02 28/526 94-13 Fax: 02 28/526 94 11
www.foerderzentrum.org

***ReTraGO – Regionale Transferstellen zur Integration
ausländischer Existenzgründer und Unternehmer in NRW***

Bismarck Str. 142 47057 Duisburg
Tel.: 08 00/738 72 46
Email: info@retra.de www.retra.de

Industrie- und Handelskammer – IHK zu Köln –

Unter Sachsenhausen 10-26 50667 Köln
Tel: 02 21/16 40-0 Fax: 02 21/16 40-275

Industrie und Handelskammer – IHK Bonn/Rhein-Sieg –

Bonner Talweg 17 53113 Bonn
Tel.: 02 28/22 84-0 Fax: 02 28/22 84-170
Email: waering@bonn.ihk.de

Xûkî (Bac) çi ye û çend corey bacê hene?

Bac dandestîyeke diravîya caraneye an jî dandestîya xayandar (domdar) diravîya bêberdêle. Bac ji alîyê karînê birêrewa pêşniyadû dadiweryê wekî erkabobeşdarîya xawenên deramet û samanêve hatîye hoybarkirin.

Bacên herêmê-biritîne ji:

- Bacên karînanê
- Bacên mîratê (pêmaye)
- Bacên xwegêrên hêzmend
- Bacên veguhaztinê (hatûçûnê)

Bacên têkravîya desthilata yekgirtî û karînên herêmî birîtîne ji:

- Bacên serkomane
- Bacên derametî/diravane
- Bacên komelên civatî (komelane) û.y.d.

Bac û sazumenda darayî

Li Almanayê dandestîya bacê gor zagona pêşniyad û dadiweryê pirsîyareke giring e. Li gor pêrewê Bac, jî alîyê kargêrîyên darayî, yê desthilata yekgirtî û yê herêmî ve têtne rêvebirin. Ji ber vê yekê, rêvebirina Bacê kar û barê sazgehên darayîne. Gêrgehên darayî bi gelemper jî çêşnên bacên li jêr navkirî, berpirsîyarin.

- Baca dermetî/diravane
- Baca komelên civatî (komelane)û y.d.
- Baca sermayedarîyê (sermîyane)
- Baca serkomane
- Baca karînanê (karînane)
- Baca xwegêrya hêzmend
- Baca zevî (erdê) (zevîyane, erdane)
- Şarewanî jî bac û dandestîyên xarê berpirsîyarin
- Baca destkaryê (destkarane)
- Bacên binçîne û yê dî (dandestîyên agirkujiyê, bacên segan, Bacên şahnederyê, sadimaîyê...)

> Şêweyî karkinarîya li Almanya

Kesên ku temenî 65 saliya xwe tewawkirî bin, mûçeyên xespalî ya kalî, ya destûryayî distînin. Her wetif ku herçendî katî bendewarîyê piştî tewawkirina 65 salîya xwe, mafdarî sendina Zorhanîya kalîyê be û wernegirtî be (bi azade), mûçeyekî zêdetir werdigre. Lê kesêk ku 65 salîya xwe tewawkirîbe û ne mafdarî sitandina mûçey malnişîyê be, dikare tevaya pişka diravî xwey vekefandî, bi şûnve (pêçewane) rabikêşe.

Jinên sevgirandî gor hoyên jêrin mafdarî sitendina xespalîya pîrîtîyên e

- Heke jin berî (pêşî) rêkeftî 01.01.1952n ji dayîka xwe bûye,
- Temenî 60 salîyê tewawkirîbe,
- Piştî qedandina 40 salîya xwe ji deh salan pîtir paryekûna erkbar bo xebateke sevgirandî an jî karekî û
- katî bendewarîya 15 salan pirrkirî be (dagirtî be)
- Da ku mirov (jin) vê karkinarîyê wekê dê tewaw bistîne, pêwiste dest li xebatê berde (wazbihêne) an jî karî xwey serbixwe li cî bihêle an jî li ayende destkefta biserve, ya meheyekê ji 325 € kemtir be.

Bes ew kesên asûnên wan li xarê navbirîne dikarina xespalîya kalîtîyê, ya li ber bêxebatê an jî gor katîdabeşkirî, xespalîya kalbûnê bistînin.

- a. li katî destpêka mafdarîya karnişîyê bêxebatbe, piştî tewawbûna mawey 15 salan û 6 mehan bi pêkve 52 hefteyan bê îş mabe an jî
- b. katî xebata wî (wê) li ber sedemên xebata katî dabeşkirî, çinebît 24 mehên demsalê xarve hatibe (kembibe), li dehsalên par, kêmtirîn bo 8 salan para sevgirandina erkbar vekefandî be û katî bendewarîya 15 salan dagirtî be.

Her kesek mafdarî wergirtina malnişîya kalîya bi helistîya giran e, yê ku 60 salîya xwe tewawkirî bin, rewşa wan li katîdestpêka mafdarîya malnişîyê wekî zorhanekî bi helistî giran hati be pejirandin û mawey bendewarîya 35 salan pirrkirî be. Piley helistdarên giran gor rewangey (rêbaz) dadwerîyê, kemtir 80% ye.

Şêwey karnişîniya ya kalî, ya destûryayî çîye?

Kengê jin mafdarî wergirtina karnişîya pîrîtîyê dibin?

Mal nişîya kalbûnê, ya ji ber bêxebatê

Karnişîya kalîyê li ber helistdarîya giran

Karnişîya jinebî û mêrebîyan bi çî awayî disûre?

Jinebî/mêrebî mafdarî wergirtina karkinarîya kemane ye, heke hevserî (a) wê/wî mirî be û mawey bendewarîya 5 salî tewawkirî be, temenî 45 salî dagirtî be, xawenî zarokekî 18 salî biçuktir û zarok mafdarî karnişîya hetîwîyê be, an jî bi helistîya pîşeyî, an jî helistdarî xebatê be, dikare xespalîya mezina jinebîtiyê/mêrebîtiyê werbigre.

Karnişîya perwerdekirinê

Kesên tenha zarokan perwerdedikin, karnişîya pêkvenanê distînin, heke hevserî(a) xwey ve qetî (hevberdayî) mirî be û hevserî veqetî sevgirandî be. Dîsa heke hevserî(a) xwey li katî bihurtî (berê) mirî be û xwedanî zarokekî ji 18 salan piçûktir bît, dişê xespalîya perwerdeyî werbigre.

Xespalîya ku mirov liber sedemên tendurustîyê nikaribe tewaw bixebite

Heke kesek bi beşane an jî bi tewawî hêza xebata wî/wê kem bibe (nemabe) û mawey bendewarîya têkrajî, ya 5 salî pirrkirî be, di nav 5s alên par (dawî) berî destpêka kizbûna tuwana xwe, yê xebatê, çinebû 36 caran beşî endametîya erkbar vekefandibe, dikare corekî zorhanîya ji ber sedemên jîndarîyê, ya ji tuwanay xebatî keftî, werbigre. Malnişîya li ber kizbûna hîlley xebatê, jî binîve bes wekî malnişîya katî (demê) têtê pejirandin. Ev away malnişîyê dirêjtirîn ta dawîya temenî 65 salîyê têtê dan, pişt re karnişî wekî karnişîya kalû pirîtiyê têtê bedilandin.

Çakkirina nû ya malnişîyê ji çî birîti ye?

Çakkirina malnişîyê, ya ku li raya giştî bi nîşana çakkirineva Riester nasîwbûye, birîtiye li peştîwanîya desthilatê seba avadankirina dan û dukakeke kalî û pîrîtiya başbizokî (şexşî), ya bi serve ye. Li ber vê, ji sala 2002 û wêde hemÇakkirina nû ya malnişîyê ji çî birîti ye? kesen pîşemend, lê her waha yê bêpîşê jî, bo sazkirina derametên kalî û pîrîtiyê mafdarin, xarweîn-anên yarmetîya bacê bistînin. Her çendî di vî warî de hinde alûgorên nû hatibin rêxistin, lê sevgirandina karnişîya rêrewî, giringtirîn şeweyî danewêrîya kalû pîrîtiyê berdewandike.

Liberxistinên katî azade (betal) bo kal û pîran (temenborîyan)

Her çendî li seranserî gorepana desthilata yekgirtî gellek li berxistinên katî azade bo temenborî û karnişîyan hebin, ev derfetan hîç bala nişteçeyên biyanî - xasha bala kurdan - hîç nakîşîne, bijîfî vê belkî hîç kesekî biyanî li sereta hizîr naket, ku pirsîyar bike ka bernameke katî azade ango şahîyeke lêweşyay, yê têtê pêşkêşkirin, heye an na. Zor caran serborî, yê rikgirîya binecîyan beranberî biyanîyan, kêşeyên biyanîbûnê, pirsgirêk û astemên ziman û nemaze cîyawazî û taybetmendîyên cande û kelepûrî, dibin eger û boçûnên dûrrawestina biyanîyan û bi helistîyên beşdarne bûna li van çalakîyan. Her çendî ew kawdanên naşîrîn li dar jî bin, dîsa jî baştir e, ku kal û pir û malnişîyên biyanî dilnîya bin, ji va pêşkêşîyên rawêjdar birastî ve

bibînin, ji derfedên katî vana, yên li sazgehên pêşnîyad dar, yên têtne pêşkêşkirin, sûd û kelkê werbigrin.

Volkshochschule Bonn

– Stadthaus –

Berlinerplatz 2 53103 Bonn

Tel.: 02 28/77 36 90 Fax: 02 28/77 36 71

Email: vhs@bonn.de

Volkshochschule Köln

Studienhaus und Forum am Neumarkt

Josef-Haubrich-Hof 2 50676 Köln

Tel.: 02 21/221-259 90 Fax: 02 21/221-228 56

Email: vhs.rzi@stadt-koeln.de

Her kes û malbatên bi derametên kêmane bin, li gorî rêrewa berarîya rawêjdanê derfetdar in, li rûdawên tapiskî (dijberî) anji li kawadanên keşeyên dadgêrîyê li ba dadgêrîya kargêr bê dirav (mift) xwe şareza bike. Hewce nîne ku berî çûnê xwe li cem amojgeha dadyarîyê têbini-vîse. Bes ya giring ev e, divê mirov digel xwe (katî guftugoyê) destnîşaneke derametîyê (derametname) bibe.

***Amojkariya
dadgêrîyê***

Amtsgericht Köln

Luxemburger Str. 101 50968 Köln

Tel.: 0221/477-0 Fax: 0221/477-33 33

Amtsgericht Bonn

Wilhelm Str. 23 53111 Bonn

Tel.: 02 28/702-0 Fax: 02 28/702-708

**Arikarya
rawêjdanê û
ya destçûyên
dadgêranîyê**

Her kesekî piştî rûdaveke keftelefta dadgêrîyê, li ber kêşeyên derametîyê (girtayên yarmetîya civakî, bêkar û.y.m) nikaribin destçûyên dadgêranî û yên dadyar bidin, mafdarî yarmetîya rawêjêne. Ev aîkarî ne aîkarya komelayetî ye, lê belê wateyekî manendî wek wê heye, ku aîkarîyê bide kesanê ku di tengasîya da bin û nikaribin xweser pirsgirekên xwe rêkbixin, derfetekî wan bo piştgirîyê li cîyekî dî nebin. Ev zagona hewcedar bo akincîyên bi derametên kemane li gorepanî penda dadgêrî û cigirîya dadgeranîyê (bi navincîyên dadyar û parêzeran) bijli dadgêranîyan kargerîya fermî-aîkarîyeke mift (bêpere) misoger dike.ev yarmetîya destçûyên dadgêranîyê zor caran têtê dan, heke aso û akameke berxwer di rênimayîya dadgêranîyêde xûya bike.

Green Card çi ye?

Rêznama Green Card'ê hingaveke (koşîş) desthilata yekgirtîye bi mebesta kesibandina danayên (pisporên) biyanî li gorepanên gêrû fena agahyarîyê (IT). Hingava yekema bo pêşxistina rêznama Green Card'ê ji alîyê şahyarîya yekgirtîya karêxistinê û meziringerên aborî ve hate avêtin-bi giranîve bo kesibandina pisporên hindistanî yên agahyarîya IT. Desthilata yekgirtî seba dagirtina valahiya hêzên pisporî pişka gêr û fena agahyarîyê, rênimayîya Green Card'ê li rêkeftê 1. Tebaxa 2001 pesinand. Her wekî hêvî û çawirwanîya karîne, zorbey dana'yan ji hindistanê hatin, lê xeynî vê dîsa şahyarîya yekîtiya dozînenda kar, rêkxirawa International Organisation of Migration (IOM) li welatê dî rasipard, da ku li wan welatan jî hêzên IT'ê betne kesibandin. Bijlî vê rêkxirawên aborîya şûnwara nîvanî jî bangdan bo ku rêznama Green Card'ê bo pişkên dî yên bo xwe bête berfirehkirin.